

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2019. évi január hó 29. és március 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2018. évi március hó 29. napján kihirdetett 5.B.2356/2014/339. számú ítéletének a fellebbezéssel érintett I. r., IV. r., IX. r. és XIII. r. vádlottakra vonatkozó részét megváltoztatja a következők szerint:

I. r. vádlott cselekményeit folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4) bekezdés] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §] minősíti.

I. r. vádlott szabadságvesztés büntetését 2 (kettő) évre, IV. r. vádlottét 1 (egy) évre, a XIII. r. vádlottal szemben kiszabott joghátrányt 3 (három) év időtartamú próbára bocsátásra enyhíti.

I. r. vádlottal szemben a szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását és a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezést mellőzi.

A lefoglalás megszüntetésével érintett valamennyi bűnjelet a 1.sz. Kft. (cím) felszámoló részére rendeli kiadni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 184 110 (száznolcvannégyezer-száztíz) forint bűnügyi költségből IV. r. vádlott 40 000 (negyvenezer) forintot köteles megfizetni, míg a fennmaradó 144 110 (száznegyvennégyezer-száztíz) forintot az állam viseli.

I. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma ..., IV. r. vádlott lakcíme helyesen: ... szám, külföldi személyazonosító igazolványának száma: ...

Indokolás

Az ügyben első fokon eljáró Miskolci Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletével a fellebbezésekkel érintett I. r. vádlottat költségvetési csalás büntette [a Büntető Törvénykönyvről

szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 396. § (1) bekezdés a/ pont, (4) bekezdés a/ pont] és 10 rendbeli - ebből 9 rendbeli folytatólagosan elkövetett - hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt - halmazati büntetésül - 2 év 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra;

IV. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont, (3) bekezdés a/ pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt - halmazati büntetésül - 1 év 6 hónap - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra;

IX. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont, (3) bekezdés a/ pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt - halmazati büntetésül - 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre, és 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra;

XIII. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont, (2) bekezdés a/ pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt - halmazati büntetésül - 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte.

Határozatában rendelkezett a szabadságvesztés büntetések vonatkozásában - a IV. r., IX. r., XIII. r. vádlottak tekintetében a végrehajtás elrendelése esetén - a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjáról, az eljárás során zár alá vett ingatlanok zár alá vételének feloldásáról, illetőleg a NAV Észak-magyarországi Regionális Adó - Főigazgatósága által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította. Az eljárás során a 2.sz. Kft. több ütemben lefoglalt könyvelési iratanyagát valamennyi esetben a lefoglalást elszenvedő gazdasági társaság, az I. r. vádlott, illetve a könyvelést végző T1 részére rendelte kiadni, továbbá a végösszegében 1 978 835.- forintban meghatározott bűnügyi költség viseléséről is határozott.

Az elsőfokú ítélettel szemben I. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés; IV. r. vádlott a határozat kézbesítését követően írásban felmentése, a védelmében eljáró védő ugyancsak felmentő rendelkezés meghozatala érdekében;

az ismeretlen helyen tartózkodó IX. r. vádlott tekintetében védője felmentés végett;

XIII. r. vádlott védelmében védője a nyilatkozatételre fenntartott 3 napi határidőn belül elsődlegesen a terhelt felmentése, másodsorban a joghátrány enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

XI. r. vádlott részére az elsőfokú határozatot hirdetményi úton kézbesítette a törvényszék, e terhelttől a számára nyitva álló határidőn belül nem érkezett önálló jogorvoslati kérelem.

XIII. r. vádlott a részére postán kézbesített határozattal szemben fellebbezéssel élt ugyan, ám azt az elsőfokú bíróság 5.B.2356/2014/361. számú végzésével elkészttség címén elutasította. Utóbbi határozat ellen már nem került előterjesztésre újabb jogorvoslati kérelem.

Az ügyész valamennyi vádlott tekintetében tudomásul vette az elsőfokú ítéletet.

Jelzést érdemel, miszerint a törvényszék ítélete XII. r. vádlott vonatkozásában első fokon jogerőre emelkedett. Ezen túlmenően V. r. és VIII. r. vádlottak tekintetében is elő lettek terjesztve védelmi jogorvoslatok, melyek azonban visszavonásra kerültek (a másodfokú iratok közé sorolt 4, 5, 13, 28.

számú utóiratok szerint), ennél fogva az elsőfokú határozat az V. r. vádlottat érintően 2019. január 23. napján, míg a VIII. r. vádlott vonatkozásában 2018. november 29. napján szintén jogerőre emelkedett. Ekként e vádlottakra hozott rendelkezéseket érintően a másodfokú felülbírálat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 590. § (9) bekezdése szerint mellőzendő.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.316/2018/1-II. számú átiratában az elsőfokú bíróság eljárását a perrendnek megfelelőnek írta le, melynek során a lényegesnek tekinthető bizonyítékok értékelésével, indokolási kötelezettségét is teljesítve megalapozott tényállást állapított meg, ami csak szűkebb körben szorul pontosításra. Helytálló okfejtéssel vetette el a vádlottaknak a kiállított és befogadott számlák valós tartalmára, megvalósult gazdasági ügyletekre hivatkozó védekezéseit. E tényállásból pedig okszerűen következtetett a fellebbezéssel érintett vádlottak bűnösségére. A vádhatóság alapvetően egyetértett az időbeli hatály, ekként a cselekmények jogi minősítése terén elfoglalt törvényszéki állásponttal, ugyanakkor kifejtette, miszerint I. r. vádlott tekintetében arra lehet következtetést vonni, hogy a tényállásban írt cselekvőségével, a valótlan tartalmú, áfa visszaigénylésre, levonásra jogosító számlák nagyobb számú kiállítótól való befogadásával rendszeres haszonszerzésre törekedett, így terhére az üzletszerű minősítés aggálytalanul megállapítható lenne. E minősítő körülményt azonban a cselekmény elkövetése idején hatályos büntető törvény nem szankcionálta súlyosabb büntetési tétellel, ekként az elsőrendű vádlott vonatkozásában - szemben a törvényszék ítélete szerinti minősítéssel - az 1978. évi IV. törvény alkalmazása az enyhébb.

Az első fokon számba vett bűnösségi körülményekkel kapcsolatosan annak az álláspontjának adott hangot, hogy ismeretükben a törvényszék által kiszabott büntetések csak a rendkívüli időmúlásra tekintettel mondhatók elegendőnek a büntetési célok eléréséhez. Ennek figyelembevétele mellett a védelmi fellebbezéseket mind a felmentés, mind a büntetések enyhítése vonatkozásában alaptalannak írta le, s miután az ítélet egyes rendelkezéseit is a vonatkozó anyagi jogszabályoknak megfelelőnek találta, arra tett indítványt, hogy a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletet kizárólag I. r. vádlott tekintetében változtassa meg úgy, hogy a terhére rótt cselekmények jogi minősítését az 1978. évi IV. törvény szerint határozza meg, és a vele szemben alkalmazott büntetéseket is ugyanezen törvény szerint tekintse kiszabottnak, azzal, hogy a vádlott feltételes szabadságra ugyanezen törvény 47. § (2) bekezdés 2. fordulata szerint bocsátható. Egyebekben pedig a fellebbezéssel érintett további vádlottak vonatkozásában az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

Jogorvoslatát az I. r. vádlott védője a másodfokú eljárásban indokolta részletesen (31. számú utóirat), melynek során arra kívánt rámutatni, hogy álláspontja szerint az eljárás adatai alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg hogy az I. r. vádlott a terhére rótt bűncselekményeket elkövette volna. I. rendű vádlott gabonafelvásárlóként és továbbértékesítőként kapcsolatba került az elsőfokú ítéletben felsorolt gazdasági társaságokkal, azonban e társaságoktól vásárolt gabona vonatkozásában tényleges gazdasági események történtek, amelyek dokumentálva is lettek. Egyetértett az elsőfokú ítélet arra vonatkozó megállapításaival, hogy az 1, 4, 5. számú tényállási pontokban valós gazdasági események történtek, és ezekkel kapcsolatban nem állapítható meg büntetőjogi felelősség. A további tényállási pontokra beszerzett bizonyítékok körében csak abban foglalt állást az ítélet álláspontja szerint, hogy a 2.sz. Kft. által beszerzett áru eredete az eladó cégek vonatkozásában nem tisztázott, ezért tekinthetők fiktívnek a gazdasági események, megállapítva azt is, hogy I. r. vádlottnak tudomása volt arról, hogy a kft. által értékesített áruk nem a beszerzésről számlákat kiállító gazdasági társaságoktól, illetve egyéni vállalkozásoktól származnak. Hiányosnak tartotta az indokolást arra vonatkozóan, hogy a fentiek szerint milyen konkrét adatok, bizonyítékok

alapján jutott e megállapításokra az elsőfokú bíróság, és abban a tekintetben is, hogy az I. r. terhelt védekezését miképpen cáfolják az egyébként szintén bűnösségüket vitató vádlott társak vallomásai, illetve az ítéleti indokolásban felsorolt egyéb okiratok, bizonyítékok, adatok.

A védő szerint önmagában a NAV vizsgálat eredménye nem elegendő büntetőjogi felelősség megállapításához, mellyel kapcsolatban arra kívánt rámutatni, hogy az I. r. vádlott a vásárlások során eleget tett törvényi kötelezettségének, amikor a beszállító cégek tekintetében ellenőrizte, hogy azok valós adószámmal rendelkeznek. Kiemelte, hogy nem csak a vádiratban szereplő cégekkel folytatott üzleti tevékenységet a 2.sz. Kft., hanem számos olyan gazdasági eseményt is véghez vitt, amelyek valós volta meg sem kérdőjeleződött a hatóságok számára. Fontos körülményként írta le, hogy minden esetben sor került számla kiállítására, szállító levelek kitöltésére, ugyanakkor nem vitatta, hogy az ügyletek nagy számára tekintettel előfordulhattak adminisztratív hibák.

Az I. r. vádlott védője kifejtett indokai alapján elsődlegesen bizonyítottság hiánya miatt a terhelt felmentésére tett indítványt, majd jogorvoslata másodlagos indokaként az I. r. vádlott személyi körülményei részletezésével eltúlzottnak jellemezte az első fokon kiszabott joghátrányt is, alaposnak tartva az enyhítést.

IV. r. vádlott védője fellebbezése indokaként arra kívánt rámutatni (a 22. és 24. számú utóiratok szerint), hogy az elsőfokú bíróság megállapításaival szemben nem áll rendelkezésre olyan objektív bizonyíték, amelyből konkrét cselekvőségre vonatkozó következtetést lehetne levonni, ekként az elsőfokú bíróság megállapításai a logika szabályainak is ellentmondva elégtelenek ahhoz. E vádlott ugyanis az eljárás során végig tagadta, hogy a 3.sz. Kft. gazdasági tevékenységet végzett volna, és azt is, hogy bármiféle tudomása lett volna a vádbeli ügyletről akár annak alanyai, akár összege vagy tárgya kapcsán. Az ezzel kapcsolatos vallomásrészeket ellentétesnek minősítő és annak okát firtató elsőfokú bírói érvelést aggályosnak jellemezte, mely az elsőfokú bíróság elfogultságát irányozza elő, tekintettel arra, hogy egyáltalán nem vont le következtetést a két teljesen eltérő vallomásból, csupán kijelentéseket tett. Hiányolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből elmaradt a IV. r. vádlott számára kedvező írásszakértői megállapítások értékelése, továbbá abban a körben való állásfoglalás, hogy annak lehetősége miért zárható ki, hogy a képviseleti jogával, nevével vagy a társaság nevével valaki visszaélhetett. A védő álláspontja szerint nem áll rendelkezésre elegendő bizonyíték a IV. r. vádlott cselekvőségére vagy tudattartalmára vonatkozó állásfoglalásra, sőt olyan adatok állnak rendelkezésre, hogy neki nem is volt köze a számlázáshoz, az ebben a körben az elsőfokú bíróság által terhelőnek tekintett vallomás részleteket elírásra, hibás jegyzőkönyvezésre vezette vissza. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság értékelő tevékenységét egyoldalúnak, sőt elfogultnak jellemezte, a IV. r. terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését tartotta alaposnak, mivel az általa képviselt társaság nevével, képviseletével való visszaélés igazolható az eljárás adatai alapján.

Jogorvoslatát XIII. r. vádlott védője szintén az ítéletábra előtt részletezte bővebben (33. sorszámú beadvány) utalva arra, miszerint vádlott társai egyértelműen megerősítették a XIII. r. vádlott védekezését arra vonatkozóan, hogy a gabona értékesítések valós gazdasági esemény kereteiben történtek a felek között, ekként az általa kiállított számlák is valósnak tekinthetők. Meglátása szerint az első fokon lefolytatott bizonyítási eljárás során nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy a XIII. r. vádlott valótlannul állította volna ki a vádiratban szereplő számlákat, így a törvényszék az iratok tartalmával ellentétesen állapította meg a számlák hiteltelenségét, majd a terhelt bűnösségét. Ezentúl másodlagos indítványának megfelelően előre bocsátotta, hogy számos enyhítő körülmény került feltárára védece vonatkozásában, amelyeket azonban álláspontja szerint nem értékelt kellő súllyal az első fokon eljáró bíróság. Tévesen vette figyelembe súlyosító

körülményként a más büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést, ezzel szemben a terhelt a bűncselekmény elkövetésekor büntetlen előéletűnek tekinthető, ami nyomatékos enyhítő körülményt képez. A védelmi álláspont szerint az enyhítő körülmények nagy számára tekintettel, a XIII. r. vádlott személyi körülményeit is figyelembe véve a büntetés célja szabadság elvonásával semmiképpen nem járó büntetéssel is elérhető. Ezért indokai alapján változatlanul fenntartotta elsődlegesen bűncselekmény, másodsorban bizonyítottság hiányára alapítottan felmentésre irányuló indítványát, illetőleg az enyhítést célzó kérelmét is akként, hogy a XIII. r. vádlottal szemben ne kerüljön sor szabadságelvonással járó büntetés kiszabására.

A jelzett perorvoslatokat az ítéletábra a Be. 599. § szerinti nyilvános ülésen bírálta el, ahol az I. r. vádlott védője fellebbezése írásban részletezett indokaira alapítva elsődlegesen az I. r. terhelt felmentését indítványozta, tekintettel a gazdasági események megtörténtére, melynek során a védenca mintegy közvetítőként eljárva nem kerülhetett abba a helyzetbe, hogy átlássa az adott szállítóknál feltárt problémákat. Továbbá egyes adminisztratív hibák miatt sem lehet kétséget kizáróan büntetőjogi felelősség megállapítására következtetni. Másodsorban pedig alapvetően a bekövetkezett huzamosabb időmúlásra, az I. r. vádlott részletezett kedvező személyi körülményeire, különösen büntetlen előéletére figyelemmel a kiszabott szabadságvesztés enyhítésére tett indítványt oly mértékben, hogy lehetővé váljon a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztése, mert álláspontja szerint a büntetési célok a nagyszámú enyhítő körülmény mellett így is teljesülnek.

A IV. r. vádlott védelmében a másodfokú eljárásban eljáró védő ugyancsak fenntartotta a bejelentett védelmi fellebbezés irányát, indokait azzal egészítve ki, hogy miután álláspontja szerint eljárásjogi szempontból szemben a fellebbviteli főügyészség által jelzettekkel mégsem tekinthető megalapozottnak az ítéleti tényállás, így ehhez képest a bizonyítékok felülmérlegelésének lehetősége megnyílik, ami helyes mérlegeléssel elvezethet a IV. r. vádlott felmentéséhez. Arra kívánt ugyanis rámutatni, hogy az elsőfokú határozat tényállása részben felderítetlen, részben pedig ellentétben áll az iratok tartalmával, melyet azzal látott igazoltnak, hogy az eljárás során kirendelt írásszakértő szerint nem a IV. r. vádlottól származnak az inkriminált számlákon található aláírások, így a tudattartalma tekintetében első fokon megtett megállapítások nem helytállóak. A IV. r. vádlott azon védekezése, mely szerint nem ismeri az I. r. vádlottat, vele soha nem találkozott, nem állított ki számlát és nem tudott a valótlan tartalmú számlák kibocsátásáról, az eljárás során nem került minden kétséget eloszlató módon megcáfolásra. Helytelennek, a bírói pártatlanság sérelmével is járónak jellemezte, hogy a törvényszék egy ugyanazon tanács által tárgyalt másik ügyben hozott ítéletre is hivatkozott a IV. r. és V. r. terhelt cselekvőségét, kapcsolatát érintve, holott az elkövetési magatartás nem tartozott a jelen ügy vádbeli magatartásához, időben is később történt. Ezen túl tévesnek tartotta a IV. r. és V. r. vádlottak vallomása közötti ellentétek oka tárgyában adott első bírói következtetést is, kifejtve, hogy még abban az esetben sem lehet a terhelt bűnösségére következtetni, ha az adott védekezése esetleg cáfolatot nyer, ugyanis a bizonyítási teher alapján továbbra is a vádnak kell megfelelő módon bizonyítani a bűnösséget.

Miután a védelmi álláspont szerint a IV. r. vádlott védekezésével szemben nem áll rendelkezésre terhelő bizonyíték, s valójában védekezésének meg is felel az a megállapítás, miszerint az adott számlák fiktívek, ugyanakkor az semmilyen formában nem került alátámasztásra, hogy e fiktív számlák kiállításának körülményeiről tudomással bírt volna. Ennél fogva hivatkozott a megalapozatlansági okok helyes mérlegeléssel történő kiküszöbölésére, s felmentő rendelkezés meghozatalát indítványozta. Másodsorban pedig amennyiben a megalapozatlanság kiküszöbölése nem lehetséges az ítéletábra előtt, úgy az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését tartotta szükségesnek.

A IX. r. vádlott védője a vádlott társak által előterjesztett, ténybelileg és a bűnösség kérdésében is túlnyomórészt tagadó vallomásaira alapítottnak, ugyancsak fenntartotta felmentésre irányuló fellebbezését, kifejtve, hogy azok alapján a gazdasági események a kiállított és befogadott számlák tartalmának megfelelően történtek meg, következésképp nem állapítható meg megtévesztő szándék, bűncselekmény nem valósulhatott meg. Ezen felül a IX. r. vádlott tevékenységét még abban az esetben is legálisnak írta le, ha annak a lehetősége merül fel, hogy valójában csakis egyfajta olyan közbeeső kereskedelmi tevékenységet folytatott, amit korábban a büntetőtörvény még üzérkedés címén rendelt büntetni.

Ezen túlmenően másodlagos irányt is megfogalmazott arra az esetre, amennyiben a bűnösségre vont következtetéssel a másodfokú bíróság egyetért, mellyel kapcsolatban a védő szerint a IX. r. vádlottnak fel nem róható okokból adódó időmúlásra tekintettel látta indokoltnak az első fokon kiszabott büntetés enyhítését.

A XIII. r. vádlott védelmében eljáró védő fellebbezése írásban előterjesztett indokai mentén kifejtette, hogy mivel a terhelt következetesnek mondható vallomása az eljárás során nem nyert kétséget kizáró módon cáfolatot, így megfelelő rendelkezés a felmentés lehet, másodlagosan pedig a taglalt számos enyhítő körülmény okán olyan büntetést indítványozott, amely mellett nem szenved a büntetési célok túlmutató hátrányokat, akár előzetes mentesítéssel.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség képviseletében eljáró ügyész mindenben az írásban megfogalmazottak szerint érvelt, indokai alapján a tényállás kisebb korrekciója, majd az I. r. terhelt tekintetében szükséges minősítés változtatás mellett egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását tartotta alaposnak.

A nyilvános ülésen megjelent I. r. vádlott saját védelmében az utolsó szó jogán korábban előadott védekezésének megfelelően arra hivatkozott, hogy a családjában fellépő súlyos egészségügyi problémákat követően próbálkozott visszakerülni a gazdasági életbe azzal a tevékenységgel, amit utóbb a vádhatóság a terhére rótt. Ugyanakkor változatlanul fenntartotta, hogy minden egyes szállítás ténylegesen megvalósult, mégpedig úgy, ahogyan az az adott számlákon szerepelt, szállítói azok voltak, akiktől a számlák származtak, illetve egy tétel az általa vezetett társaság könyvelési hibájára visszavezethetően keletkezett. Mindezekre figyelemmel olyan méltányos döntés meghozatalát indítványozta, amely mellett lehetősége nyílik gyermekei felnevelésére, taníttatására.

Az ugyancsak jelen volt IV. r. vádlott változatlanul vitatta büntetőjogi felelősségét, előadva, hogy nem vett részt bűncselekményben, vádlott társait nem ismeri, s valójában akkori üzlettársa, V. r. vádlott volt az, aki becsapta, lényegében ezért indult büntetőeljárás ellene.

A felülbírálat során előjáróban arra indokolt kitérni, hogy az elsőfokú bírósági döntést követően, 2018. július 1. napjától hatályba lépett az új büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény. Az új törvényt a 868. § (1) bekezdése értelmében - a 868. - 876. §-ban meghatározott eltérésekkel - a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.

A Be. 870. § (1) bekezdése szerint az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban, az ezt megelőzően a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

Az ítélet tábla ezért utalva a Be. 590. § (1) bekezdésére a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen végezte el a felülbírálatot, mégpedig teljes terjedelemben, mert ugyan az új eljárási kódex bizonyos körre korlátozott fellebbezés esetén megteremti a részleges revízió lehetőségét büntetőjogi főkérdésben is, ám adott esetben az elsőfokú eljárás lefolytatására még a 2018. június 30. napjáig hatályban volt büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezései mellett került sor, amelynek jogorvoslati rendszere teljes revíziót írt elő, függetlenül a fellebbezések okától és irányától. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróságnak még nyilvánvalóan nem volt lehetősége a fellebbezésre jogosultak kioktatására a korlátozott fellebbezésekről és jogkövetkezményeiről. Másfelől a Be. 590. § (2) bekezdése főszabályként a jelenlegi törvényben is a teljes revízió szükségességét irányozza elő, és adott esetben valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott vonatkozásában felmentésre irányuló jogorvoslatok is előterjesztésre kerültek.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a teljes revízió során a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül vizsgálta a perrendi szabályok megtartását, a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését, a Be. 595. § (1) bekezdése szerinti súlyosítási tilalom keretei között a büntetés kiszabását, valamint a járulékos rendelkezések törvényességét és az indokolás helyességét.

Mindezeket szem előtt tartva az volt megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyos relatív perjogi hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná, és az eljárás törvényességét befolyásoló más szabálysértés sem valósult meg. Bár a tárgyalás észszerű időn belül történő lefolytatásának követelménye sérült, ám ez magából az ügy jellegéből is következett, hiszen több vádlottas, bonyolultabb ténybeli és jogi megítélésű ügy elbírálására került sor, mely esetben az elsőfokú bíróságot terhelő ügyfelderítési kötelezettség is befolyásolta az elsőfokú eljárás tartamát.

A IV. r. vádlott vonatkozásában bejelentett védelmi fellebbezés indokai között, valamint a védőbeszédben is említést nyert olyan hivatkozás, miszerint az elsőfokú bíróság eljárása nem volt elfogulatlan, amit az ítélet tábla ugyancsak az eljárás jog revíziója kapcsán vizsgált, figyelemmel arra, hogy konkrét kizárási indítvány nem került bejelentésre az elsőfokú eljárásban.

E hivatkozás azonban alaptalan. A törvényszék illetve a tanács elnöke a már jelzettek szerint a bizonyítási eljárást nagy alapossággal, a törvényi rendelkezések, ezek körében a védelmi jogokra vonatkozó szabályok maradéktalan érvényre juttatásával, részrehajlástól mentesen folytatta le. Az elfogultsági kifogás a bizonyítékok értékelése körében sem foghat helyt, mert az elsőfokú bíróság ebben a tekintetben szintén számba vett valamennyi, a vádlottakat terhelő bizonyíték mellett a mentő adatokat szolgáltatókat is, amit mi sem láttat jobban, mint hogy mérlegelő tevékenysége eredményeként végül a vádtól szűkebb keretek között állapított meg büntetőjogi felelősséget egyes vádlottaknál, a vádirati tényállástól is eltérve (ítélet 21-23. oldal, 39-40. oldal).

Bár utóbbiak IV. r. vádlott cselekvőségét konkrétan nem érintették, ám az sem kifogásolható alappal, ha a ténymegállapításra jogosult elsőfokú bíróság az egyes terheltek ellen folyamatban volt más büntetőeljárások peranyagára támaszkodik. A ... Törvényszék ... számú büntetőügyében hozott ... számú ítélet másodfokú felülbírálat folytán emelkedett jogerőre (a ... Ítélet tábla ... számú határozatával), az abban megállapítottak ítélt dolgot képeznek. Utóbbi büntetőügyben a IV. r. vádlott nem szerepelt terheltként, kizárólag V. r. vádlott büntetőjogi marasztalására került sor, időben a jelen eljárás tárgyát képező cselekményhez közel álló, ugyancsak gabonakereskedelemmel kapcsolatos üggyel összefüggésben, melynek során kifejezetten II. rendű vádlott személye is érintett volt, aki

tanúként kihallgatásra is került. De jelen ügy IV. r. - V. r. vádlottainak közös vállalkozása, a ... Kft. alapításának körülményeit is vizsgálták a bíróságok. Ezért a Be. 163. §-ból, és az 1998. évi XIX. törvény 75. § -ból fakadó ügyfelderítési kötelezettsége teljesítése során az elsőfokú bíróság helytállóan járt el, amikor a vádlottak közötti ismeretség, kapcsolatuk mélységének, s mibenlétének feltárásához más büntetőügyben hozott, jogerős ítélet adataiból nyert ismeretekre is támaszkodott. Utal rá az ítélet, hogy a bíró kizárását még az sem alapozza meg, ha az érintettel szemben korábban hátrányos, marasztaló, általa sérelmesnek tartott döntést hozott. (BH2012. 147., EBH2014 B.4.)

Az adott ügy konkrét tényei mellett szintén nem lehetett elfogult magatartásnak tekinteni, amikor az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége során a IV. r. vádlott által téves jegyzőkönyvezésre hivatkozással utóbb megváltoztatni kívánt tárgyalási vallomását is figyelembe vette a bizonyítékok mérlegelésekor. Az 5.B.356/2014/114. számú jegyzőkönyv 8-10. oldalán rögzített - ekként közokiratba foglalt - terhelti nyilatkozat figyelembe vétele nem csak lehetséges, hanem kötelessége volt az elsőfokú bíróságnak, hiszen saját vallomása valóságtartalmát a IV. r. vádlott is csak utóbb, az V. r. vádlott társával foganatosított szembesítésük során kezdte vitatni, míg az 1998. évi XIX. törvény 254. § (1) bekezdésében szabályozott, az adott jegyzőkönyv kijavítását célzó indítvánnyal az eljárás résztvevői nem is éltek határidőben. Mindezekre figyelemmel az ítélet, hogy az érdemi felülbírálatnak nem mutatkozik perjogi akadálya.

Az elsőfokú bíróság a szükséges és lehetséges mértékben eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének, a tényállás megállapításához kívánt bizonyítást felvette , ám a Be. 592. § (2) bekezdés a/, c/ pontjai szerinti kisebb hiányosság és részbeni iratellenesség okán - továbbá a vádlottak személyi körülményeit illetően a másodfokú nyilvános ülésen előadottakra figyelemmel - a rögzített tényállás kiegészítése és pontosítása szükséges. Ennek megfelelően az ítélet a Be. 593. § (1) bekezdés a/ pontjában írt jogkörében az alábbi kiegészítéseket és helyesbítéseket teszi, utalva a Be. 599. § (2) bekezdésében foglaltakra is.

- I. r. vádlott nős családi állapotú, két kiskorú és egy nagykorú, ám tanulmányai folytatása okán továbbra is eltartásra szoruló gyermekéről gondoskodik, valamint fennálló betegségei miatt édesanyja gondozásában is szerepet vállal. Legmagasabb iskolai végzettsége állategészségügyi üzemmérnök főiskolai diploma. Jelenleg alkalmi jelleggel építőipari munkákat végez, mely tevékenységéből 150-180 000 forint jövedelme származik. Felesége mérlegképes könyvelő a ... Egyetem alkalmazásában, aki havi 160-170 000 forint összegű jövedelemre tesz szert. Vagyonát a jelen eljárásban zár alá vett ... belterületi ingatlanok képezik, melyek összértéke körülbelül 10 millió forint. Jelenleg magas vérnyomás, hallászavar miatt áll állandó orvosi kezelés alatt. Büntetlen előéletű.
- IV. r. vádlottnak az ítélet 12. oldal 6-8. bekezdésében rögzített személyi körülményei azzal egészítendő ki, miszerint jelenleg is életvitelszerűen ... él, ott tolmácsként dolgozik, mely tevékenységéből havi 1750 euró bevallott keresménye származik, míg élettársa baristaként havi mintegy 1100 euró jövedelemre tesz szert. Eltartásra szoruló hozzátartozója nincs, rendszeres orvosi kezelésben nem részesül. Büntetlen előéletű, az ellene a ... Törvényszéken ... számon indult (az ítélet 12. oldal 7-8. bekezdésében említett) egyesített büntetőügyben, 2018. június 26. napján első fokon nem jogerős ítélet született, de fellebbezések folytán az eljárás továbbra is folyamatban van.
- XIII. r. vádlott jelenleg nyugdíjas, nyugellátásának havi összege 120 000 forint. Vagyontalan, életkorából kifolyólag rendszeres gondozásra szoruló édesanyjáról gondoskodik közös

háztartásban. II. típusú diabeteze és kardiológiai problémái miatt áll rendszeres orvosi kezelés alatt. Büntetlen.

- A történeti tényállást a 19. oldal 6. bekezdésben azzal pontosítja az ítéletábra, hogy a 3.sz. Kft. megalapítása 2007. október 8. napján történt meg.
- Kiegészítendő a tényállás a 21. oldal 1. bekezdésében akként, miszerint a I. r. vádlott irányítása alatt álló 2.sz. Kft. áfa adónemben teljesítendő adóbevallásai benyújtására a 2007. IV. negyedévére vonatkozóan 2008. január 21. napján, míg 2008. I. negyedévét illetően 2008. április 21. napján került sor.
- A határozat 33. oldal 7. bekezdésében foglaltakat a IV. r. és V. r. vádlottak cselekvőségére vonatkozóan úgy helyesbíti az ítéletábra, hogy V. r. vádlott IV. r. vádlottnak a közös gazdasági tevékenységükből adódó felhatalmazásával állított ki a 3.sz. Kft. nevében összesen 5 526 116.- forint összegű áfát tartalmazó számlát. A további vádlottak esetében úgyszintén a számlák áfa tartalmának rögzítésére került sor (nem pedig a számlák végösszegének feltüntetésére, mint ahogyan az az elsőfokú határozatban tévesen szerepel).
- Az ítélet 33. oldalán rögzítettek ezen felül azzal egészítendő ki még ki, hogy a valótlan tartalmú számlák 2.sz. Kft. könyvelésébe való beállításával, ezáltal valótlan áfa adóbevallások benyújtásával I. r. vádlott 83 150 235.- forint, míg 912 000.- forint tekintetében a bevallás nem teljesítésével, eltitkolásával így mindösszesen 84 062 235.- forint adóhiányt okozott a magyar állami költségvetésnek.
- A 34. oldal 7. bekezdésében fellelt elírást úgy helyesbíti a másodfokú bíróság, hogy az adóhatóság által hozott határozattal megállapított adókülönbözet végösszege 26 205 000 forint.
- A tényállás a 35. oldalon a 2.sz. Kft.-vel szembeni felszámolási eljárás további adataival egészítendő még ki. Ennek megfelelően a felszámolás elrendelésére a ... Törvényszék Gazdasági Kollégiuma által 2012. március 5. napján meghozott ... számú végzéssel került sor, felszámolóként a 1 sz. Kft. került kirendelésre, felszámolóbiztosként Dr. KÉ járt el. A felszámolás kezdő időpontja 2012. május 2. napja volt.
- A 2.sz. Kft. cégnyilvántartásból való törlésére 2015. július 2. napján került sor.

Fentiek helyesbítésére és a kiegészítésekre a másodfokú nyilvános ülésen a vádlottak személyi körülményeik tekintetében rögzítettek, csatolt erkölcsi bizonyítványok, határozatkidománnyok, valamint az elsőfokú eljárás során felvett bizonyítás - különösen a 2.sz. Kft. áfa bevallásainak benyújtását rögzítő adóhatósági kimutatás (nyomozati irat 186-187. oldal), az adóigazgatási és felszámolási eljárások, valamint cégnyilvántartás adatai, könyvszakértői vélemény figyelembevételével kerülhetett sor, melynek alapján a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, ezáltal a Be. 593. § (3) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban irányadónak lehetett tekinteni, az ítéletábra a felülbírálat alapjául elfogadta.

Lényeges megalapozatlansági hiba tehát nem volt feltárható az ügyben. Az elsőfokú bíróság valamennyi releváns tényre alapos bizonyítást folytatott, az ügy helyes eldöntése szempontjából a nem vitásan ellentétes bizonyítási anyag mellett rendelkezésre álló bizonyítékokat nagyfokú alaposággal, a logika szabályai szerint értékelte. A 2.sz. Kft. gazdálkodását átfogóan vizsgálta, majd tényállási pontonként, a kft. könyvelésében szállítóként feltüntetett gazdasági társaságokra külön - külön kitérve vonta mérlegelés körébe a részben ellentétes tartalmú vádlotti vallomásokat, a tanúk által elmondottakat, az adórevíziós eljárásokban keletkezett s más lényeges okiratokat, a felszámolási eljárás, a 2.sz. Kft.-t érintő közigazgatási per anyagát, mint ahogyan a könyvszakértői és írásszakértői bizonyítás eredményét is. A bizonyítékokat egyenként és kölcsönösen is,

iratszerűen, a perrendnek megfelelően értékelte. Nem tévedett, amikor I. r., IV. r., XIII. r. vádlottak által előadott, büntetőjogi felelősségüket elhárító vallomásaikkal szemben a tényeket elsősorban az adott társaságok tekintetében feltárható objektív adatokra, az okiratokra, a könyvszakértői véleményre, valamint az azokat alátámasztó további peranyagra, részben pedig a vádlott társak terhelőnek tekinthető nyilatkozatára alapította. Meggyőző indokokat vonultatott fel arra, hogy a vádiratban megjelölt gazdasági események megtörténte alapvetően nem vitatható, ugyanakkor arra vonatkozóan is, hogy a tényállásban szerepeltetett egyes gazdasági társaságokkal kapcsolatban miért nem állapítható meg tényleges gazdasági tevékenység, és mélyrehatóan elemezte azt is, hogy a tényállásban foglalt számlák miért tekinthetők fiktívnek. Az okiratok, különösképp az adóigazgatási eljárásban keletkezett bizonyítás anyaga valamint a tanúvallomások és ellentmondásos terhelti védekezés ismeretében egyet kell érteni azzal az első bírói következtetéssel, hogy objektív körülmények zárják ki egyértelműen, hogy a cégvezetőként feltüntetett személyek irányításával a társaságok bonyolították volna a szállításokat.

Az elsőfokú bíróság logikus indokolást adott arra nézve is, hogy a 2.sz. Kft. fölött az eljárás tárgyát képező időszakban irányítási jogot gyakorló I. r. vádlottnak tudomással kellett bírnia arról, miszerint az üzleti partnerként megjelölt vállalkozások az adott volumenű ügyletek lebonyolításához szükséges személyi, tárgyi, pénzügyi fedezettel egyáltalán nem rendelkeztek. Így szerepük csakis a számlák kiállítására korlátozódott. Az I. r. vádlott ezáltal teremtette meg maga részére a belföldi beszerzés utáni adólevonási jogot, ellenkező esetben jelentős áfa fizetési kötelezettség terhelte volna, hiszen cége - ismeretlen forrásból - valóban szállított a megrendelők részére.

Mindez IV. r. vádlott terhelőnek tekinthető vallomása ismeretében - mely szerint a 3.sz. Kft. csupán project cég volt, s valós gazdasági tevékenységet nem is folytatott - végképp nem lehet kétséges, de a további társaságok tekintetében sem, hiszen azok egy része egyáltalán nem foglalkozott gabonakereskedelemmel, részben még tevékenységi körük sem tartalmazta azt, más esetben - ahogy az elsőfokú ítélet kimerítően részletezte - nem állt rendelkezésre tárolókapacitás, s egyéb infrastruktúra, sőt bizonyos körben egyenesen strómanok közreműködése érhető tetten. Ekként helyálló azon első bírói következtetés, hogy a perbeli számlák fiktívek, azokra pedig adólevonási jog sem alapítható.

IV. r. vádlott aggálytalanul felhasználhatónak minősített, az I. r. vádlott mellett a 3.sz. Kft. tevékenységében aktív szerepet vállaló V. r. vádlottra, ám ezáltal saját magára is terhelő vallomása mellett, az abban előadott - saját személyét, nevét érintő - körülmények ismeretében (ítélet 42-43. oldal) nem lehet kétséges, miszerint tudomással kellett bírjon arról, hogy cégét milyen gazdasági események legalizálásához használják fel, melyet csakis az V. r. vádlottal gyakorolt szoros kapcsolat tehetett lehetségessé. Mindezek mellett az írásszakértői bizonyítás eredménye valós mentő bizonyítékként valóban nem volt értékelhető.

A törvényszék mérlegelése a logika szabályainak megfelel, az abban foglaltakkal a másodfokú bíróság is egyetértett. A védelmi fellebbezések egyik vádlott esetében sem hoztak fel olyan új körülményt, mely az elsőfokú bíróság ténymegállapításának helyességét megkérdőjelezné. Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi jogorvoslatok lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag nem vezethet eredményre. E tekintetben arra is szükséges rámutatni, hogy a bizonyítási eljárást lefolytató és a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló, majd értékelő bíróság főszabály szerint az elsőfokú ténybíróság. Ezért alapvetően a másodfokú határozat is az első fokon megállapított tényálláson alapul, ugyanis a másodfokú bíróság revíziós lehetőségei ténykérdésekben szűkebbek, mint

jogkérdésben. A bizonyítékok felülmérlegelését helyes tényállás esetén a tényálláshoz kötöttség szabályai kizárják. Ezen okok folytán az ítéletben foglalt eltérő tényállás megállapítását, majd ennek következtében felmentést célzó védelmi fellebbezések nem vezethettek eredményre, és az ítélet hatályon kívül helyezésének szükségessége sem merült fel.

A másodfokú bíróság nem talált érdemi iratellenességet, csupán az egymásnak ellenható bizonyítékok részletezése érhető tetten, ám ellentétes tényadatokat tartalmazó bizonyítékoknál az szükségszerű, hogy egyesek tartalmával a mérlegelt tényállás ellentétbe kerül, de felderíttlenség vagy helytelen ténybeli következtetés sem valósult meg.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a fellebbezéssel érintett I. r., IV. r., IX. r., XIII. r. vádlottak bűnösségére, és a cselekmény minősítését illetően is helytállóan ismerte fel, hogy mindenekelőtt az időbeli hatály kérdésében kell állást foglalnia. Az elkövetéshez képest az elsőfokú eljárás lefolytatásának, így az ügydöntő határozat meghozatalának idejére is - konkrétan 2013. július 1. napján - hatályba lépett a 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető kódex. (Btk.)

Az elsőfokú bíróság a hatályszabályok vizsgálata során valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében az elbíráláskori büntetőtörvényt alkalmazta. Ezt az ítéletábra az általános és különös részi szabályok elemzése után a IV. r., IX. r., és XIII. r. vádlottak vonatkozásában maga is osztotta, mert a XIII. r. vádlott által megvalósított költségvetést károsító bűncselekmény büntetési tétele a kedvezőbb értékhatár változás okán a jelenlegi szabályozás szerint alacsonyabb az elkövetéskor hatályos törvénynél. Ezen felül a törvényszék által is felhívott feltételes szabadság lehetősége tárgyában jelenleg kétségtelenül szintén kedvezőbb anyagi jogi rendelkezés van hatályban, mely a XIII. r. vádlott mellett a IV. r. és IX. r. vádlottaknál is valóban konkrét - nem csupán feltételezett - alapot teremt az enyhébb elbírálásra [4/2013.(X.14.) BK vélemény, BH2014. 201].

I. r. vádlott vonatkozásában azonban más álláspontra helyezkedett. Annak oka - egyetértve a fellebbviteli főügyészség által kifejtettekkel - alapvetően az, hogy a Btk. a költségvetési csalás bűncselekményéhez minősített eseteket is fűz, melynek megállapíthatósága esetén az új törvény súlyosabb - 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztésben testet öltő - joghátránnyal szankcionálja a bűncselekményt. Kétségtelen, hogy a kimerítendő vád, és az eljárás adatai alapján a bünszövetség lehetősége nem merül fel, ám a további minősítő körülmény, nevezetesen az üzletszerű elkövetés igen.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében akkor üzletszerű egy adott cselekmény, ha az elkövető ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Az üzletszerűség megállapítása tehát abban az esetben lehetséges, ha az elkövető ún. bűnöző életformára rendezkedik be, illetve akár egy cselekmény elkövetése is megalapozhatja, feltéve, ha a rendszeres haszonszerzési célzatra a cselekmény konkrét jellemzőiből következtetni lehet.

Mindezt összevetve az I. r. vádlott terhére rótt bűncselekmény jellemzőivel, így annak több adóbevallási időszakon átívelő voltával, a könyvelésbe befogadott fiktív számlák, a fiktív szállítók és a legalizálni kívánt gazdasági események számával, az okozott adóhiány mértékével, nem utolsósorban az I. r. vádlott vallomásában előadottakkal, mely szerint adott időben kizárólag a tevékenységével finanszírozta saját és családja megélhetését, az ítéletábra álláspontja szerint a törvény által megkívánt feltételekre minden kétséget kizáróan következtetni lehet.

Az elkövetés idején hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény a 310. § -ban foglalt adócsalás törvényi tényállásánál azonban nem büntette súlyosabban az üzletszerű elkövetést, ilyen minősítő körülményt e gazdasági bűncselekménynél nem ismert. Ennek figyelembevételével megállapítható, hogy az I. r. vádlott terhére rótt cselekmény törvényi fenyegetettsége az összecszerűségében némileg módosított adóhiány végösszege mellett is 2 évtől 8 évtől terjedő szabadságvesztés. Nyilvánvaló tehát, hogy a Btk. 2. § (1) bekezdése szerint alapvetően irányadó elkövetéskori szabályozás enyhébb megítéléssel jár az I. r. vádlott számára, ezért esetében az 1978. évi IV. törvény alkalmazásának volt helye.

Szükséges változtatást eszközölni az I. r. vádlott által megvalósított közbizalom elleni bűncselekményt illetően is, és nem csak az eltérő hatályszabály miatt. Ennek oka abban keresendő, hogy bár a törvényszék határozatában gondosan felhívta a 36/2007. számú BK vélemény irányadó rendelkezéseit, figyelmét elkerülte, hogy folytatólagos elkövetés megállapításának az ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létesítésének bizonyítására való többszöri felhasználás esetén lehet helye.

Adott esetben az irányadó megalapozott tényállás szerint az I. r. vádlott, mint a 3.sz. Kft. vezető tisztségviselője a társaság áfa bevallásainak manipulálásához használta fel valamennyi valótlan tartalmú számlát, amelyeket két egymás utáni adóbevallási időszakra vonatkozóan nyújtott be, ezáltal tévesztve meg az adóhatóságot, a cselekménye célja az adózási jogviszonyból származó kötelezettség nem teljesítése volt. Ezáltal a közbizalom elleni cselekmény sem a szállítók számára, hanem az adóigazgatási jogviszonyhoz igazodik, amely egységesen áfa fizetéshez volt kötött, ez képezte vád tárgyát.

Az áfa adónem tekintetében a valótlan tartalmú, negyedévenként benyújtott adóbevallások, együtt az adócsalás büntetével az 1978. évi IV. törvény 12. § (2) bekezdése szerinti folytatólagos egység keretei között 1 - 1 rendbeli bűncselekményként értékelendők, mert a folytatólagosság törvényben írt további feltételei (ugyanazon sértett sérelmére, egységes akarat elhatározással, rövid időközönként történő többszöri megvalósítás) maradéktalanul fennállnak.

Ezért az ítéletábra I. r. vádlott cselekményeit az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (4) bekezdés szerint minősülő és büntetendő, az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő, az 1978. évi IV. törvény 12. § (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetendőnek, és az 1978. évi IV. törvény 276. § szerint minősülő és büntetendő, az 1978. évi IV. törvény 12. § (2) bekezdésére figyelemmel folytatólagosan elkövetett magánokirat - hamisítás vétségének minősítette.

A további fellebbezésekkel érintett vádlottak vonatkozásában a cselekmények elsőfokú ítélet szerinti minősítése mindenben megfelel az anyagi jognak.

A törvényszék a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi körülményeket alapvetően valamennyi terheltet illetően feltárta, ám az I. r. és XIII. r. vádlottak tekintetében további enyhítő körülményként értékelendő az eltartásra szoruló hozzátartozóról való gondoskodás. Mellőzendő a súlyosító körülmények sorából, a IV. r., IX. r., és XIII. r. vádlottaknál a más büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés, melyet jogerőre emelkedés híján a terhükre nem lehet figyelembe venni. Ehelyett újabb súlyosító körülményként a közbizalom elleni bűncselekmény folytatólagos elkövetésére utal az ítéletábra, az I. r. vádlott vonatkozásában pedig mindkét cselekmény folytatólagos jellegére.

Ezen felül az enyhítő körülményként már a törvényszék által tényszerűen számba vett időmúlás nyomatékát mindegyik terhelt esetében növeli a fellebbezéssel támadott elsőfokú határozat

meghozatalától a jogerős elbírálásig bekövetkezett további csaknem 1 év, mely így a cselekmények elkövetésétől számítva már valamennyi terhelnél túlmutat a büntetési tételek felső határán, ekként igen nagy nyomatékkal veendő figyelembe, hiszen megállapítható az eljárás elhúzódása is.

Kétségtelen, hogy a büntetőügy tárgyát szerteágazó, bonyolultabb ténybeli megítélésű cselekmények képezték, azonban tényszerűen megállapítható, hogy az elsőfokú eljárás csaknem 3,5 évig tartott, hiszen a vádemelésre 2014. november 28. napján került sor, ehhez képest az első tárgyalást 2015. december 10. napján - 1 évvel később - tartotta meg a törvényszék, majd határozatot csak 2018. március 29. napján hozott, s az iratok másodfokú bíróságra való felterjesztése is csak 2018. augusztus 21. napján történt meg. Ez az ítéletábra álláspontja szerint már olyan mértékű pertartam, mely eltúlzottnak mondható.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság úgy találta, hogy I. r. vádlott esetében az 1978. évi IV. törvény 37. § -ában írt büntetési célok az 1978. évi IV. törvény 83. § (1) bekezdése szerinti büntetés kiszabási elvekkel együtt akkor érvényesülnek kellően, ha e vádlottal szemben az irányadó halmazati büntetési tételkeret között mérsékeltebb, a törvényi minimumnak megfelelő, az 1978. évi IV. törvény 43. § a/ pontjában írt börtönbüntetés kerül kiszabásra. E tartam mellett pedig az 1978. évi IV. törvény 89. § (1) - (3) bekezdései alapján az I. r. vádlott rendezettnak mondható személyi körülményei, különösképp cselekménykori büntetlen előélete, és az időmúlás miatt helye van a büntetés végrehajtása próbaidőre történő felfüggesztésének. Annak mértékét viszont a törvényi maximumban állapította meg az ítéletábra, mert ez képez megnyugtató támpontot a büntetési célok kellő érvényesítéséhez, ahhoz, hogy hatékony visszatartó erőként hasson az újabb bűncselekmények elkövetésétől.

Az I. r. vádlottnál a foglalkozástól eltiltás szükségessége tárgyában kifejtett indokokkal mindenben egyet lehetett érteni. A mellékbüntetéssel kapcsolatban azonban, miután az I. r. vádlottal szemben nem végrehajtandó szabadságvesztés került kiszabásra, szükségszerűen indokolttá tette, hogy a másodfokú bíróság a közügyektől eltiltást mellőzze, hivatkozva az 1978. évi IV. törvény 53. §-ban írt törvényi előfeltételre.

Ugyancsak mellőzte a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos ítéleti rendelkezést, mivel az 1978. évi IV. törvény rendszerében az nem igényel külön, határozatba foglalt döntést. Azt azonban jelen ítélet indokolásában egyértelműsíti az ítéletábra, hogy az I. r. vádlott sincs kizárva a feltételes szabadságra bocsáthatóság kedvezményéből, ezért amennyiben a szabadságvesztés büntetését végre kell hajtani, az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés 2. fordulata alapján büntetése háromnegyed részének kitöltését követően nyílik meg számára a feltételes szabadság lehetősége.

Bár esetében enyhítésre irányuló fellebbezés bejelentésére külön nem került sor, IV. r. vádlott tekintetében az ítéletábra szintén eltúlzottnak találta az első fokon kiszabott szabadságvesztés mértékét, ezért azt a rendelkező részben foglaltak erejéig enyhítette, mert a vonatkozásában feltárható enyhítő körülmények így érvényesülnek kellően, és a belső arányosságnak is e büntetési tartam felel meg. A próbaidő és a foglalkozástól eltiltás viszont mindenben arányosnak tekinthető.

IX. r. vádlott vonatkozásában első fokon mindenben a bűnösségi körnek kellő nyomatéket tulajdonító, a törvényi rendelkezéseknek megfelelő szabadságvesztés és foglalkozástól eltiltásra került sor, mely büntetések tettarányosak, alkalmasak a büntetési célok elérésére. Összhangot mutatnak a büntetés kiszabási elvekkel is, és a további terheltek büntetéseivel mérten is arányosak.

Alaposnak mutatkozott viszont a másodlagos védelmi fellebbezés XIII. r. vádlott vonatkozásában, mivel a bűncselekmény elkövetésében betöltött valós szerepére, a részesként megvalósított elkövetési magatartásra és cselekményének enyhébb tárgyi súlyára tekintettel még az első fokon kiszabott mértékű szabadságvesztés és foglalkozástól eltiltás is szükségtelen, ugyanis a büntetési célok a Btk. 65. § (1), (3) bekezdése szerinti próbára bocsátás intézkedéssel megnyugtatóan elérhetők. A büntetés kiszabása a törvény szerint maximális tartamú 3 évi próbaidőre elhalasztható vele szemben.

A másodfokú bíróság az I. r., IV. r., és XIII. r. vádlottak vonatkozásában az enyhítést részben az eljárás elhúzóására alapította, ezért tényként rögzítette fenti peradatokat, és az enyhítés részbeni indokát a 2/2017.(II.10.) AB határozat 1. pontjában írtaknak megfelelően.

Az elsőfokú ítélet szabadságvesztések végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadságok legkorábbi időpontjával, a zár alá vételek megszüntetésével, polgári jogi igénnyel és bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezései mindenben megfelelnek a hiánytalanul felhívott jogszabályi előírásoknak. Ugyanígy helytálló a 3.sz. Kft. eljárás során bűnjelként lefoglalt könyvelési iratanyagának kiadásával összefüggő döntés is, ám miután e társaság felszámolásának elrendelésére a büntetőeljárással párhuzamosan már sor került, sőt időközben jogutód nélküli megszüntetése, cégnyilvántartásból való törlése is bekövetkezett, ezért az említett könyvelési anyagot a lefoglalás megszüntetése mellett az ítélet tábla a társaság utolsó képviselője, egyben az irat megőrzésére törvényileg kötelezett felszámoló részére rendelte kiadni, figyelemmel a Be. 321. § (1) bekezdésében foglaltakra.

A fent kifejtettek ismeretében a Debreceni Ítélet tábla a Miskolci Törvényszék, mint elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b/ pontja és a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében a jelzett körben megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a/ pontja és a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében - helyes indokainál is fogva - helybenhagyta.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyből IV. r. vádlott a vonatkozásában felmerült költség megfizetésére a Be. 574. § (1) bekezdésének felhívásával köteles, hiszen rá vonatkozóan az előterjesztett felmentésre irányuló fellebbezés nem vezetett eredményre. A további bűnügyi költség az eredményes védelmi jogorvoslatokra figyelemmel a Be. 576. § (1) bekezdés a/ pontja alapján az állam terhén marad.

Az ítélet tábla a Be. 561. § (2) bekezdés b/ pontjából, és a Be. 184. § (2) bekezdés e/, f/ pontjaiból következőleg rögzítette határozatában I. r., és IV. r. vádlott jelenlegi érvényes személyazonosító okmányainak számát, valamint korrigálta a IV. r. vádlott lakcímének elírását, mely egyben tényleges tartózkodási helye is.

Debrecen, 2019. március 12.

Dr. Elek Margit sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Háger Tamás sk. bíró

Záradék:

A Miskolci Törvényszék 5.B.2356/2014/339. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatásokkal I. r., IV. r., IX. r. és XIII. r. vádlottakkal szemben is jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2019. március 12.

Dr. Elek Margit sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:

Kiadó.